

Гончарук Марина Андріївна

здобувач вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник

Чередніченко Олексій Миколайович

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри психології

Дніпровського гуманітарного університету

ПСИХОДІАГНОСТИКА ТА КОРЕКЦІЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ

Економічна нестабільність в Україні впливає перш за все на соціальне життя суспільства. Сучасна сім'я знаходиться у таких соціально-економічних умовах, які не сприяють її розвитку та зміцненню. В суспільстві культивується придбання навичок пристосування до складних умов життя. Формування духовності, моральних цінностей та принципів перестало бути життєво важливою необхідністю.

Аналіз сучасної шкільної практики показує, що така соціальна ситуація розвитку суспільства певним чином впливає на виховання молоді, на формування у неї поведінкових стереотипів та особистих властивостей.

Серед труднощів та протиріч в розвитку молоді на особистому рівні маємо низку проблем: недостатній рівень самостійності, неадекватна самооцінка, неадекватний рівень прагнень, несформованість світогляду, моральних еталонів та ідеалів, відсутність конкретної життєвої мети, незадоволеність собою, високий рівень ситуативної тривожності, максималізм

Мета роботи визначається як дослідження проблеми девіантної поведінки підлітків та розробка ефективних діагностичних заходів для підлітків з визначеною формою поведінки.

Об'єктом дослідження був девіантний стереотип поведінки підлітків у віці 11-14 років , що знаходяться на обліку в службах зі справ неповнолітніх м. Дніпра.

Предмет дослідження – заходи психодіагностики девіантного стереотипу поведінки підлітків.

Завдання дослідження :

1.Теоретичний аналіз літератури з проблеми девіантної форми поведінки підлітків.

2. Вибір і апробація методів діагностики особливостей прояву девіантного стереотипа поведінки підлітків.

Гіпотези:

1.Ми вважаємо, що аномальна соціальна ситуація розвитку підлітка (система взаємин в сім'ї) впливає на психологічні якості та стани особистості ,що формується і є детермінантою формування такої форми поведінки, як девіантна.

2.Діагностика та корекція девіантного стереотипу поведінки підлітка, що базуються на формуванні понятійного рівня мислення, дозволяє не тільки визначити функцію утворення понять у підлітка, а й допомогти йому отримати навички оцінки своїх емоцій, почуттів та вчинків, що сприятиме його навчанню навичкам регуляції стереотипу поведінки.

Використано методики і методи:

1. Методика діагностики батьківського відношення А.Я. Варга та В.В. Століна

2. Методика PARI Е. Шеффер та Р. Белла (адаптація Т.В. Нещрет).

3.Тест – опитувальник Шмішека.

4.Методика діагностики показників та форм агресії А. Басса та А. Дарки (адаптація О.К. Осницького) .

5.Методика діагностики рівня суб'єктивного контролю Дж. Роттера (адаптація Є.Ф. Бажина).

6.Методика"Глумачення прислів'їв" О.М. Еткінда .

7.Методика "Порівняння понять" С.О. Голинкіної.

8. Психокорекційний тренінг.

Висновки:

Динамічна структура особистості підлітка характеризується виникненням у нього самосвідомості: поведінка підлітка стає поведінкою для себе, тобто кінець підліткового віку визначається для дитини ступенем опанування своїми внутрішніми операціями, він починає керувати ними і регулювати їх; підліток приписує характер особистості своїм вчинкам.

Соціальна ситуація розвитку, склалася напередодні віку в системі дитячо – батьківських взаємовідносин визначає закономірно весь спосіб життя підлітка і його індивідуальний стиль поведінки. аномалії стилів виховання призводять до порушень нормальної еволюції вищих психічних функцій, наслідком яких є несформованість функції утворення понять. Несформованість даної функції тягне за собою недорозвиток самопізнання підлітка і формування соціально – небажаних уявлень про себе („образу – Я”). Все це знаходить своє вираження в негативній „Я- концепції”. Саме вона і визначає в подальшому всю сукупність характеристик такої поведінки як девіантна форма.

Схильність психіки до зовнішніх впливів в підлітковий період дозволяє коректувати девіантний стереотип поведінки за допомогою психотренінгу, причому ефект останнього можливо фіксувати зразу ж після впровадження психолога – реабілітаційних заходів.